

Ljubljana, 15.marec 2021

Poročilo o delovanju Asociacije v letu 2020 za občni zbor Asociacije

V letu 2020 se je Asociacija v skladu s strategijo delovanja v letih 2019-2020 osredotočala predvsem na zagovorništvo, vzpostavili in dodatno smo razvili servisno dejavnost ter krepili delovanje mreže.

ZGODBE O USPEHU:

Kljub zelo težki situaciji v letu 2020, smo dosegli nekaj uspehov. Včasih je šlo predvsem za zaustavitev nekaterih negativnih trendov, velikokrat pa tudi za doseganje konkretnih pozitivnih sprememb:

(a) Povišanje bolniškega nadomestila

Ministrstvo za kulturo je z Uredbo o določitvi višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi za polni delovni čas za leto 2020, nadomestilo zvišalo na 25 evrov na dan. V društvu Asociacija si že vrsto let prizadevamo za izboljšanje socialne varnosti samozaposlenih v kulturi. Povišanje bolniškega nadomestila je pozitiven premik v to smer.

(b) Povečanje proračuna za kulturo

Pred napovedanim rebalansom proračuna v letu 2020 smo v društvu Asociacija ministrstvo opozorili, da je kultura zaradi epidemije utrpela veliko škodo in je zato nujno vlaganje. Za ta namen smo organizirali okroglo mizo s strokovnjaki s področja ekonomije in se povezali z 40 krovnimi združenji na področju kulture. Stališča smo predstavili tudi na seji Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport v Državnem svetu. Namesto napovedanih rezov smo tako skupaj dosegli pozitiven obrat, ki je prinesel povišanje proračuna za 2021.

(c) Izboljšanje pogojev temeljnega dohodka za samozaposlene

V društvu Asociacija smo se odzvali na vse interventne protikoronske pakete pomoči, kjer smo si prizadevali za izboljšanje pogojev za NVO, samozaposlene in za sektor kulture in umetnosti na sploh. Uspešni smo bili predvsem na področju pogojev za upravičenost do temeljnega mesečnega dohodka za samozaposlene, kjer se je referenčni mesec razširil na leto, višina temeljnega dohodka se je iz prvotnega predloga povišala, sorazmerni delež pomoči je bil vzpostavljen tudi za delno zaposlene, do nadomestila za varstvo otroka so upravičeni tudi samozaposleni, v drugem valu pa smo premaknili datum upravičencev do nadomestila na jesen.

(d) Subvencionirano čakanje na delo tudi za NVO

DRUŠTVO ASOCIACIJA
–društvo nevladnih organizacij in
posameznikov na področju kulture

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

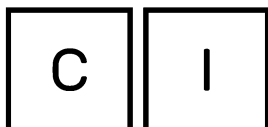
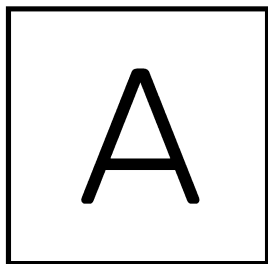
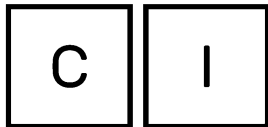
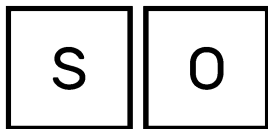
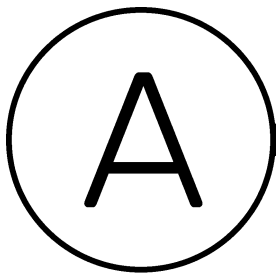
+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

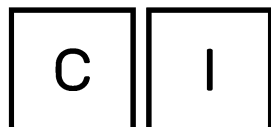
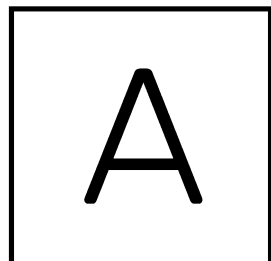
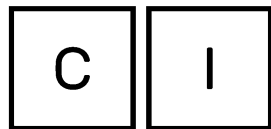
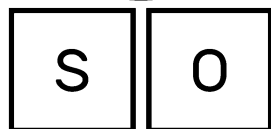
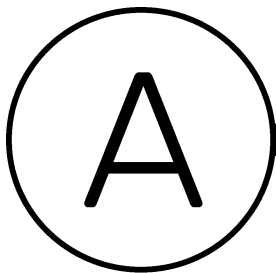
MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

Asociacija je Vlado RS ob sestavi predloga Zakona o interventnem ukrepu delnega povračila nadomestila plače opozorila, da med upravičence umesti tudi nevladne organizacije. V interventnem zakon je bil tako tudi nevladni sektor dodan ob gospodarskih družbah, da ima možnost poslati delavce na plačano čakanje na delo.

- (e) **Ohranitev razpisnih sredstev za NVO in samozaposlene v kulturi**
Epidemija je ogrozilo že potrjena financiranja NVO in samozaposlenih oz. splošno izvajanje projektnih ter programskih razpisov v letu 2020. Društvo Asociacija je od začetka epidemije pozivalo tako Ministrstvo za kulturo kot tudi mestne občine, da izvajanje sklenjenih pogodb prilagodijo, financiranje pa ohranijo, kar se je na koncu tudi realizirano.
- (f) **Ohranitev sklada za NVO**
Asociacija se je pridružila tudi fronti nevladnikov za ohranitev sklada za NVO. Kljub močni kampanji vlade proti nevladnemu sektorju v zadnjem letu, smo sklad skupaj z ostalimi organizacijami uspeli obraniti. Spomnimo, pred leti je prav na pobudo in v dolgem zagovorniškem procesu, ki ga je vodila Asociacija, prišlo do uvedbe razpisa za t.i. matching funds za evropske razpise znotraj sklada.
- (g) **Servisna podpora ustvarjalcem in ustvarjalkam**
V času celotne epidemije smo bili članicam in članom Asociacije na voljo preko servisa. Odgovorili smo na več sto vprašanj in preučili prav toliko posameznih primerov - v individualnih pogovorih, prek spleta, v video posvetovalnicah in po telefonu. Zavaljo številnih kontaktov smo servis solidarnostno odprli za vse ustvarjalke in ustvarjalce.
- (h) **Opozarjanje na številne probleme na področju kulture**
Z javnimi pismi, novinarskimi konferencami, udeležbami na odločevalskih telesih in drugimi aktivnostmi, smo naslovili številne problematike na področju kulture. Bili smo ključni pri opozarjanju na problematiko podeljevanja statusov samozaposlenih v kulturi, pri čemer nam je nedavno pritrtil tudi Varih človekovih pravic. Odzvali smo se na odvzem statusa samozaposlenemu v kulturi, ki je prav tako uspel na sodišču, bili aktivno vključeni v obrambo Metelkove 6. Na Odboru za kulturo smo dosegli sprejetje sklepa, da naj se pravih o strokovnih komisijah ne spreminja. MK ga je kljub temu spremenilo zato smo naknadno dali pobudo za ustavno presojo. Zavzeli smo se za ohranitev Radia Študent in bili vključeni v številne druge problematike.
- (i) **Sodelovanje krovnih organizacij v kulturi**
Pred pa tudi v času epidemije smo bili pobudniki povezovanja krovnih organizacij na področju kulture, pri čemer nam je ob določenih aktivnostih uspelo povezati tudi več kot 40 stanovskih organizacij v kulturi. Upamo da bomo nekatere nastavke

povezovanja lahko koristili tudi v izgradnji bodočih zagovorniških aktivnosti.

*** **

IZZIVI ZA PRIHODNOST:

Dva ključna dejavnika bosta še naprej zelo močno vplivala na razvoj kulture v letu 2021 in sicer sta to še vedno trajajoča epidemija in politična situacija, ki nevladni kulturni produkciji ni naklonjena. Ključni izzivi v 2021 so:

a) **Aktivno naslavljanje težav povezanih z epidemijo**

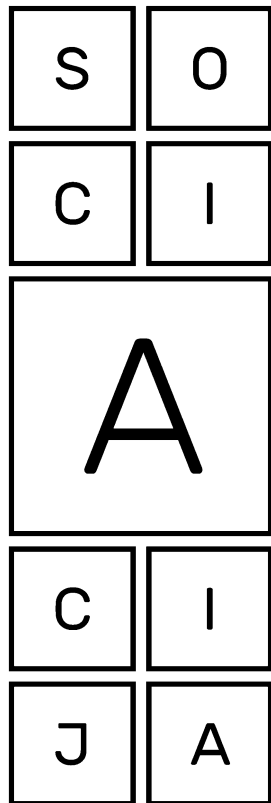
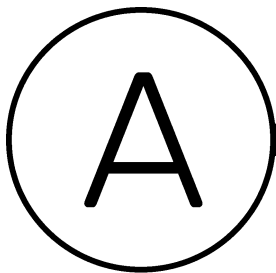
Epidemija je močno vplivala na način kulturne produkcije, pri čemer so številna prizorišča, predvsem na uprizoritvenem pa tudi glasbenem in drugih področjih, še vedno zaprta. Slednje onemogoča normalno realizacijo projektov. Generalna posledica je tudi zmanjšanje povpraševanja po delu samozaposlenih v kulturi. V letu 2021 je zato potrebno predvsem spremljati in se aktivno odzivati na situacijo glede temeljnega mesečnega dohodka. Aktivno je potrebno naslavljanje tudi vprašanje ponovnega odpiranja kulturniških prizorišč.

b) **Aktivno naslavljanje politične situacije, ki ni naklonjena nevladni/neodvisni kulturni produkciji in samozaposlenim v kulturi**

Trenutna vladajoča koalicija je večkrat javno napadala nevladne organizacije, tudi neposredno nevladne organizacije na področju kulture (zabeležili smo tako napade na NVO na Metelkovi 6, kot tudi napade na Asociacijo in druge). V preteklem letu smo bili deležni tudi napada na samozaposlene v kulturi, ob čemer je jasna agenda politike, da se število samozaposlenih v kulturi zmanjša. Napade smo sproti naslavljali in jih bomo še naprej, hkrati pa je potrebno premisliti tudi o bolj celostnem naslavljanju problematike.

c) **Izvedba proračuna MK v 2021 in sprejetje proračuna v 2022**

Proračun za kulturo za leto 2021 se je zvišal, tudi na postavkah za NVO in samozaposlene, a obstaja bojazen kako se bo to zvišanje realiziralo. Postavljene so bile nove strokovne komisije, kar sodeč po nekaterih izjavah politike lahko pomeni tudi radikalne in negativne trende pri spremembi financiranja nevladnega sektorja. Zadeve bomo sproti naslavljali, glede programskega razpisa, ki bo objavljen v 2021 pa je potrebno pripraviti strategijo, kako se bomo vprašanja

lotili. Za 2022 je potrebno poskrbeti, da bo proračun za kulturo še naprej ostal visok.

d) **Sprejem Nacionalnega programa za kulturo**

Tudi obstoječa koalicija ima v koalicijski pogodbi zapisano sprejetje nacionalnega programa za kulturo. O dokumentu se za razliko od delovanja prejšnje vlade, praktično ne govori, zato obstaja realen problem, da bomo s predlogom preprosto soočeni. Nujno je, da se negativnim tendencam v NPK upremo, saj je strateški dokument pomembno vodilo razvoja kulturne politike za naslednjih osem let.

e) **Reorganizacija delovanja Asociacije**

Začeli smo proces reorganizacije delovanja Asociacije. Cilje je, da do poletja potrdimo strateški načrt za prihodnjih nekaj let. Ob tem je potrebno premisliti načine dela, pa tudi zagotavljanje večje stabilnosti delovanja organizacije. Zakon o nevladnih organizacijah nalaga resornim ministrstvom financiranje vsebinskih mrež, a ni realno pričakovati, da bi do tega prišlo v letu 2021, zato je potrebno premisliti o alternativah.

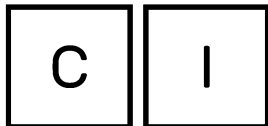
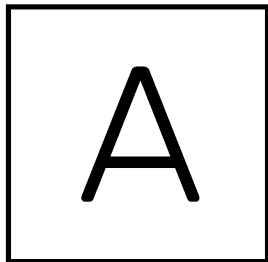
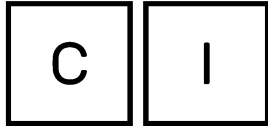
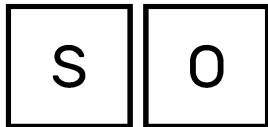
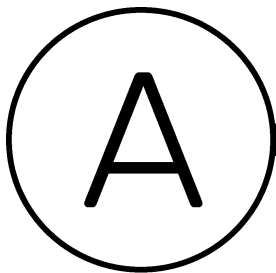
f) **Vzpostavljanje trajnih pogojev servisne dejavnosti za NVO in samozaposlene**

Od leta 2018 je v Asociaciji močnejše prisotna tudi servisna dejavnost, ki jo tudi v letu 2021 ohranjamo skozi razpisna sredstva Centra za kreativnost. Ker se je v epidemiji izkazalo, da je potreba po servisu velika, bomo morali pričeti razmišljati tudi o bolj dolgoročnem stabilnem modelu financiranja te dejavnosti.

g) **Posebne tematike**

Še vedno nas čaka precej trajnih izzivov, kot je na primer prostorska problematika, izboljšanje razpisnih mehanizmov, zagotavljanje boljših pogojev dela samozaposlenih na področju kulture, v letu 2021 pa je potrebno skozi že omenjeni reformni proces in vzpostavitev strateškega načrta zastaviti realne cilje in konkretizirati področja, kjer lahko in kjer je možno pričakovati preboj. Vse posebne tematike bo v sklopu tega procesa potrebno evalvirati, določiti stopnjo prioritete, določiti konkretne cilje in kazalnike za spremljanje realizacije ciljev, ter narediti realen načrt izvedbe zagovorniških aktivnosti.

*** **

V nadaljevanju vam podajamo daljši seznam aktivnosti Asociacije v 2020

1. **Analiza prostorov poklicnih nevladnih organizacij v kulturi**

Asociacija je v začetku leta predstavila analizo prostorskih razmer za NVO v kulturi in umetnosti. S tovrstno sondažno raziskavo smo vzpostavili pomembno referenčno točko za zagovorniške aktivnosti na področju prostorov za NVO.

2. **Okrepitev delovnih štipendij**

V društvu smo se ponovno odzvali na Javni razpis za dodelitev delovnih štipendij in opozorili na občutno prenizko vsoto sredstev za posamezno odobreno štipendijo, premajhno predvideno število podeljenih štipendij, na problematiko starostne neuravnoteženosti in druge pomanjkljivosti.

3. **»Podpora kulturi je podpora Evropi!«**

Društvo Asociacija in zavod Motovila sta se kot člana evropskega združenja Culture Action Europe pridružujeta kampanji »Podpora kulturi je podpora Evropi!« Poziv o podvojitvi proračuna za kulturo smo naslovili na Evropsko komisijo in svet, poslali pa smo ga tudi Vladi Republike Slovenije, nekaterim ministrstvom, slovenskemu predstavništvu v Bruslju in slovenskim poslanec v Evropskem parlamentu.

4. **Poziv k evalvaciji razpisnih mehanizmov**

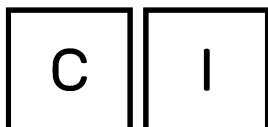
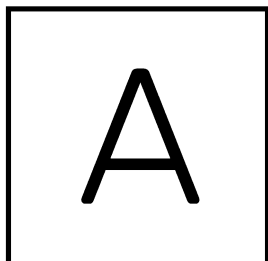
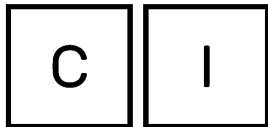
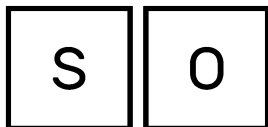
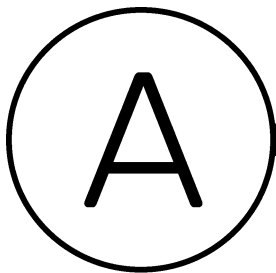
Ministrstvu za kulturo smo, kot vsako leto, v društvu Asociacija predlagali, da bi opravilo evalvacijo razpisov. Prav tako smo si prizadevali, da bi pred razpisi ministrstvo organiziralo javne razprave, na katerih bi lahko zainteresirana in strokovna javnost skupaj s snovalci pregledala obstoječe razpisne mehanizme. Ker predloga do sedaj še niso upoštevali smo tudi v letu 2020 poslali številne pripombe in opozorili na nepravilnosti, ki so se pojavili v javnih razpisih.

5. **Pozivi za posebne ukrepe pomoči za sektor kulture in umestnosti**

V društvu Asociacija smo skozi celotno epidemično obdobje 2020 poudarjali, da je kultura med najbolj prizadetimi, saj so se kulturna prizorišča prva zapirala in se bodo zadnja odpirala. Zato smo pri vsakem sprejemanju protikoronskih paketov pomoči zagovarjali, da je potrebno v njih s posebnimi ukrepi nasloviti tudi ta sektor. O tem smo spregovorili tudi na Odboru za kulturo. Predlagali smo vavčerje za kulturo, dodatne štipendije za samozaposlene, prilagoditev vstopnih pogojev za samozaposlene v kulturi, avtomatsko podaljšanje statusa v epidemiji in druge ukrepe.

6. **NVO v novi strategiji razvoja kulture MOL**

Asociacija redno zagovorniško sodeluje v dialoški skupini Delovne skupine MOL za trajni dialog z nevladnimi organizacijami na področju kulture in samozaposlenimi v kulturi. Ob sprejemanju nove strategije razvoja kulture MOL se je v okviru te obravnavalo

predvsem vprašanje prostorske problematike NVO v MOL. Na pripravljen predlog pa smo se odzvali še s številnimi drugimi predlogi.

7. **Zabeležili smo številne medijske nastope**

V letu 2020 smo zabeležili številna pojavljanja v medijih, tako v okviru samostojnih prispevkov posvečenih našim zagovorniškim aktivnostim, kot tudi v sklopu različnih novic, reportaž, povzetkov javnih pisem in drugih komunikacij.

8. **Raziskava o položaju sektorja v času pandemije**

Društvo Asociacija je sodelovalo na srečanju v organizaciji Centra za kreativnost z naslovom Pomen kreativnega sektorja ter njegov položaj v času pandemije, v sklopu katerega sta bili predstavljeni dve raziskavi, ki sta bili izvedeni za področje kreativnega sektorja. Asociacija je svoja stališča predstavila v panelu z naslovom Aktualno stanje v KKS v času pandemije in predlogi ukrepov.

9. **Konzorcij vsebinskih mrež v času koronakrize**

Konzorcij vsebinskih mrež se je v danih razmerah izkazal kot pomembno vozlišče informacij in skupnostnega delovanja ter podpore. Istočasno smo v kontekstu konzorcija lahko spremljali spremembe in ocene stanja na različnih resorjih ter izmenjevali izkušnje in pričakovanja glede prihodnosti. V središču prizadevanj je tudi v letu 2020 ostalo financiranje vsebinskih mrež, poleg tega pa smo se zavezali tudi k večjemu medsektorskemu povezovanju.

10. **Odziv na noveli zakona o RTV in zakona o STA**

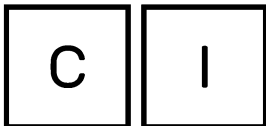
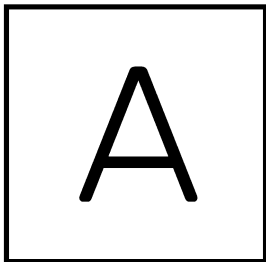
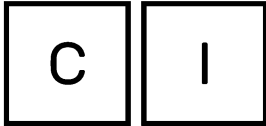
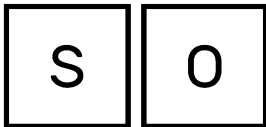
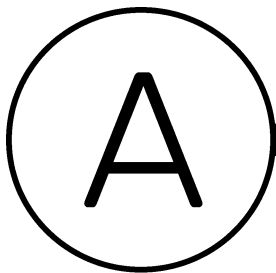
Spremembe obeh zakonov, ki urejata delovanje dveh pomembnih javnih institucij, smo v Asociaciji ocenili kot neprimerne. Opozorili smo predvsem na urejanje novega načina financiranja in na druge posege, ki se osredotočajo na strukture delovanja in imenovanja na posamezne funkcije, ne razrešujejo pa ključnih izzivov obeh institucij.

11. **Prenova medijske zakonodaje**

Asociacija je opozorila, da sta bili pri nastajanju sprememb zakona premalo vključeni strokovna in zainteresirana javnost. Zato smo pozvali, da bi bilo celoten proces bolje zastaviti ponovno. Predlagali smo tudi nekaj konkretnih sprememb predlagane novele.

12. **Okrogla miza Rebalans proračuna in ukrepi za kulturo**

Asociacija je, da bi pridobili strokovni pogled glede krčenja proračuna za kulturo, organizirala posvet s strokovnjaki s področja ekonomije. Na okrogli mizi smo spregovorili z dr. Markom Jakličem, profesorjem z Ekonomske fakultete UL, dr. Bogomirjem Kovačem, profesorjem z Ekonomske fakultete UL, in dr. Andrejem Srakarjem, docentom na Ekonomski fakulteti UL ter strokovnjakom s področja kulturne ekonomike.

13. Posvet z evropskim komisarjem

Asociacija je bila vabljen k predstavitvi svojih stališč v okviru posveta z evropskim komisarjem za delovna mesta in socialne pravice Nicolasom Schmitom o akcijskem načrtu za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic. V svoji predstavitvi smo poudarili pomen socialne pravičnosti in vključenosti ter predstavili nekatere ključne izzive na področju kulture.

14. V Državnem zboru in Državnem svetu

V letu 2020 smo se udeležili številnih sej Odbora za kulturo v Državnem zboru in tudi sorodnega odbora v Državnem svetu. Udeleževali smo se tudi nekaterih sej drugih odborov v DZ. Na nekaterih odborih so bili podprti tudi naši konkretni predlogi.

15. Sedem zahtev za ministra

Društvo Asociacija je sopolpisnik javnega pisma, v katerem krovna združenja v kulturi opozarjamo na številne probleme aktualne kulturne politike. V pismu je bilo izpostavljenih sedem najbolj kritičnih točk delovanja aktualnega ministra.

16. Spremembe pravilnika o strokovnih komisijah

Asociacija se je odzvala na predlog spremembe pravilnika o strokovnih komisijah. Opozorili smo, da predlagane spremembe krčijo demokratična pravila z manjšanjem števila članov, s premočjo zastopanosti uslužbencev ministrstva napram stroki, z ne-transparentnim imenovanjem itd.

17. Med predstavniki NVO v ljubljanski urbani regiji

V razvojnem svetu Ljubljanske urbane regije (RS LUR) imajo predstavniško mesto tudi nevladne organizacije in med njimi tudi kulturni in umetniški sektor. V RS LUR je bil v imenu Asociacije do leta 2027 imenovan podpredsednik mreže Uroš Veber.

OSTALE DEJAVNOSTI

Izdali smo 12 številčk glasila Kulturosfera. Upravni odbor se je sestel na 15 sejah, med prvim valom epidemije pa tudi na večih krajših briefingih. Nadaljevali smo z dosedanjim tempom objav na Facebooku in sicer čez teden po dve objave na dan in eno čez vikend. Povezovali smo se tudi mednarodno in nadaljevali sodelovanje s Kooperativo, Culture Action Europe in mrežo EAIPA.